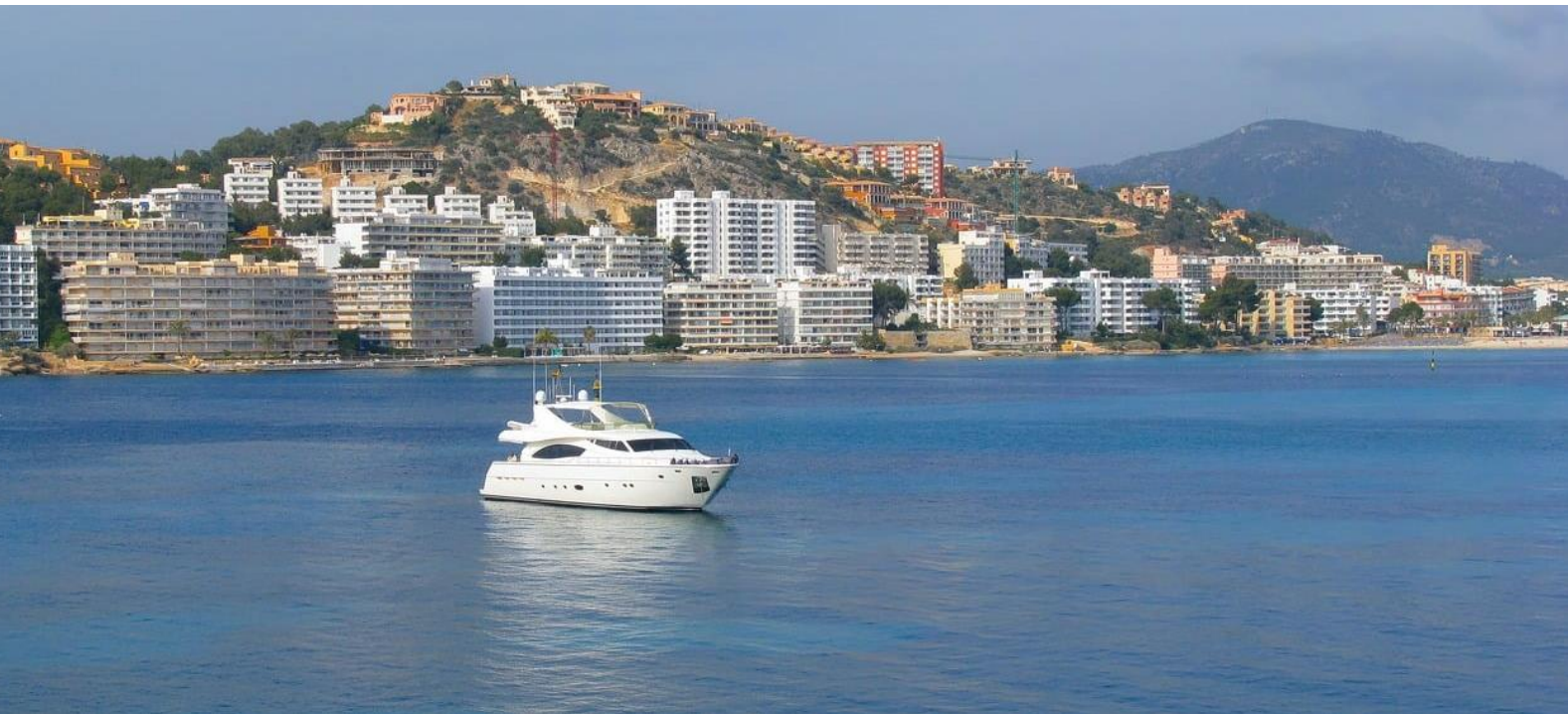

GRUP 1: DECREIXEMENT DE PLACES TURÍSTIQUES I ADAPTACIÓ AL CANVI CLIMÀTIC

Grup 1. Coordina: Alfonso de Oleza (25 propostes, 13 esmenes)

Índex

Sessió de matí - 12:00 a 14:00. Intervenent Mateu Picornell i Jaume Cladera

1. Decreixement de places turístiques. Reducció de l'oferta turística i canvi d'usos. Lloguer vacacional. Modernització del parc hoteler. Comptabilitat ambiental.

Sessió de tarda - 16:00 a 18:00. Intervé Biel Jordà

2. Adaptació al canvi climàtic. Restauració del paisatge costaner i desconstrucció d'edificis amb un gran impacte ambiental.

SESSIÓ DE MATÍ - 12:00 a 14:00

12:30 - Intervenció Mateu Picornell sobre càrrega turística

13:15 - Intervenció Jaume Cladera sobre decreixement i canvi d'usos

INTRODUCCIÓ

Tot i l'existència d'eines legals que permetrien una reducció efectiva de places obsoletes, com la Llei 6/2017, de comercialització d'estades turístiques a habitatges, que fa que les places que es donen de baixa no tornin a la borsa, o el Decret 20/2015, que estableix els criteris de classificació d'estrelles pels hotels, aquesta reducció de places no s'ha donat. Cal un decreixement sistemàtic del nombre de places fins que arribem a un sostre que haurem de consensuar entre tota la societat.

A hores d'ara, ja tenim prou estudis i dades facilitades els darrers anys per entitats com el Fòrum de la Societat Civil, el CES, la UIB o, entre altres, el GOB per poder començar a fer feina i prendre decisions a curt termini. La situació és greu i insostenible, i la societat de les Illes Balears necessita solucions a la saturació turística. Amb les dades que hi ha, es poden prendre mesures a curt termini, mentre se cerquen, a mig i llarg termini, alternatives al canvi de model econòmic que la societat illenca reivindica. Aquesta indústria turística de masses provoca un increment desmesurat de la població, tant de persones que venen a treballar com de turisme residencial. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), en els darrers vint anys les Illes Balears han guanyat 319.050 habitants, 43,6 al dia. L'1 d'abril (darrera dada publicada) a les Illes Balears hi residien 1.214.377 habitants. Segons dades que ha publicat recentment l'INE la població de les Illes Balears creixerà en 183.798 persones en els pròxims 13 anys, fins a arribar a 1.417.904 habitants.

Això suposaria un increment poblacional del 14,89%. Aquesta projecció de l'INE demostra que les dificultats per accedir a un habitatge i l'alt cost de la vida no frenen el desmesurat augment de la població. A la pressió que aquesta població provoca sobre el territori, s'hi han d'afegir els turistes i el nombre de ciutadans europeus que no estan empadronats a les Illes i hi tenen una segona residència. Segons dades de l'IBESTAT el juliol de 2023 a les Illes Balears arribà a haver-hi 2.014.976 persones en un sol dia; és el que es coneix com a "índex de pressió humana", un dels més elevats del món.

Per un altre costat, la modernització de l'allotjament turístic com en general tot l'habitatge de Mallorca, ha d'anar canviant per adaptar-se al canvi climàtic i a les noves necessitats del present i el futur.

El turisme també ha de servir per regenerar totes aquelles zones costaneres que han patit la «balearització» i progressivament anar restituint platges i cales, així com ports i la costa en general.

Finalment, hem de ser capaços de monitorar aquesta transformació amb un sistema de comptabilitat ambiental, amb qualitat i transparència.

1. DECREIXEMENT DE PLACES TURÍSTIQUES

1.1. Reducció de l'oferta turística i canvi d'usos.

- Canvis d'ús en hotels i altres ofertes turístiques, situats en àmbits urbans, especialment a la Badia de Palma, a les zones on ja hi ha usos mixtos.
- Eliminar totes les places turístiques que actualment tenim en Moratòria
- La reconversió d'edificis hotelers i d'altres serveis turístics en espais socioculturals, sociosanitaris, d'educació científica i ambiental, de naturalesa tant pública com privada. Activitats relacionades R+D+I, educació ambiental, divulgació científica i empreses tecnològiques d'impacte ambiental neutre i alt valor afegit, de naturalesa tant pública com privada.
- Reconversió d'hotels en habitatges de protecció oficial, condicionat al compliment del planejament general del municipi.
- Conversió d'hotels en residències Inter generacionals. Promoure i incentivar la conversió d'hotels en residències per a majors d'edat, així com habitatges socials com a recurs per a dones que afronten violències masclistes, o per a famílies que temporalment necessiten un recurs d'habitatge, o altres models socials. Es podria aplicar la idea de residències Inter generacionals amb convivència de joves i majors a través d'un model d'intercanvi generacional aprofitant les sinergies pròpies d'ambdues generacions.
- L'eliminació de places obsoletes hauria d'anar lligat sempre que fos oportú, a una reconversió integral de les zones on es dugués a terme, estenent les intervencions a l'espai públic, els serveis, incrementant els espais verds, les xarxes de transport, etc., per tal d'adequar-les als nous usos proposats
- Impulsar línies de finançament d'aval públic per a l'execució dels canvis d'usos proposats. Els beneficis públics de les plusvàlues han de tenir reinversions finalistes en millorar les dotacions de les unitats funcionals a les quals pertanyin, i/o millorar el percentatge d'habitatge social a la zona.
- **1. Proposta per incloure les places turístiques de creuers en els plans de reducció o canvis d'ús.**

1.2. Lloguer Vacacional

- 2. Limitar a un habitatge per persona o entitat el lloguer turístic, ja que moltes empreses, estrangers, i alguns mallorquins amb múltiples habitatges es beneficien desproporcionadament.
- 3. Limitar la compra d'habitatges per part d'estrangers no residents.
- 4. Crear equips d'inspecció ben dotats per perseguir el lloguer vacacional il·legal i també l'hoteler, i garantir la transparència en el seu seguiment.
- 5. Es proposa separar la borsa de places turístiques en dues: una per a cases de lloguer vacacional de famílies o propietaris, i una altra per a hotels i grans turoperadors.

1.3. Modernització del parc hoteler

- Modernització vinculada a l'augment de la superfície de les habitacions i a la reducció de places, transformant 2 habitacions en 1 o 3 en 2. Es podria propiciar aquest tipus de modernització amb incentius fiscals, ajuts a la promoció, formació o d'altres tipus. 6. AFEGER: "També amb l'intercanvi de places modernitzades en hotels obsolets situats en polígons turístics per places en l'interior de les ciutats i pobles, d'acord amb un pla urbanístic que marqui terminis per anar reconvertint les places turístiques en les zones residencials en habitatges per a la població resident."
- Creació, desenvolupament i aplicació d'un calendari per reconvertir l'oferta turística de les places declarades obsoletes per l'administració en aplicació d'un índex d'obsolescència prèviament definit de manera objectiva i consensuada i aprovat per Govern i Parlament de les IB.
- Millora de la qualitat de l'oferta convertint habitacions en espais comuns, deficitaris a nombrosos establiments hotelers.
- Modernització dins el volum propi edificat. Aquesta modernització implicaria de facto un augment de qualitat, perquè disminueix la ràtio clients/treballadors.
- Control i eliminació de la sobre ocupació hotelera i lloguer turístic il·legal a través de l'increment i millora dels instruments de control sobre les pràctiques irregulars i/o l'incompliment de les mesures establertes.
- 7. Establir per llei l'obligació d'efectuar periòdicament estudis de capacitat de càrrega, amb conseqüències vinculants, amb una escala insular o fins i tot municipal.
- La consideració de les places turístiques per a menors majors de 12 anys s'han de reconfigurar com una plaça més.

1.4. Comptabilitat ambiental

- Millorar el sistema d'estadístiques turístiques, introduint conceptes de comptabilitat social i ambiental, així com el de transparència.

- 8. Definició del concepte d'obsolescència de places turístiques i/o d'establiments turístics a partir de dades objectives i accessibles, com ara l'any de construcció o darrera modernització o les ràtios client/treballador, superfície útil/client, estacionalitat, comercialització directa, nivell de digitalització de la gestió empresarial, compliment de les normatives de circularitat, compliment de les obligacions fiscals, compliment de la legislació laboral, percentatge de contractació fixa, impactes ambientals, estalvi energètic i de consum d'aigua.
- 9. AFEGER: "Definir el concepte de plaça turística en zona residencial, en contraposició a la de plaça turística en polígon turístic, a partir d'un calendari d'adquisició i modernització de places obsoletes en zones degradades i el seu intercanvi per places turístiques en zona residencial, per tal d'anar reconvertint totes aquestes places situades en zones residencials, en oferta simplement residencial".
- Creació d'un índex d'obsolescència per facilitar els plans de millora i les actuacions a seguir.
- Elaboració d'un estudi anual sobre la destinació de la inversió de fons públics (Impost de Turisme Sostenible, CBAT, Next Generation, etc.) per pal·liar els efectes de l'emergència climàtica, entre altres crisis eco socials, juntament amb la millora de la transparència en la pàgina web actual de l'Impost de Turisme Sostenible.
- Impulsar la participació dels turistes en la decisió de projectes. Integrar la figura del turista com a participant en els diferents projectes concrets de millora de l'entorn (horts, endemismes, creació o millora de rutes, reforestació, millora dels barris urbans, etc.). Aquesta participació podria anar encaminada a aportar una part de la quota que paga el turista per allotjar-se en alguns d'aquests projectes, així com destinar un petit percentatge dels ingressos dels hotelers a millores socials.
- 10. Limitar la participació dels turistes en la decisió sobre els projectes finançats amb la taxa turística, permetent-los només accedir a la informació o fer comentaris i suggeriments en una pàgina web, per garantir que els residents, que paguen els impostos, tinguin prioritat en la presa de decisions.
- Creació d'un nou model de sistema de qualificació d'estrelles hoteleres. L'objectiu és establir les bases per crear un sistema de classificació dels hotels per estrelles alternatiu a l'actual. A través de la incorporació en aquest de criteris mediambientals i socioeconòmics es podria motivar que les empreses hoteleres facin efectiva la transició cap a un model més sostenible, ja que és la puntuació d'estrelles atorgada la que regula el barem de preus dels hotels.
- Creació d'un índex comparador d'indicadors ambientals i de circularitat exigits per la llei 3/2022 de 15 de juny, de mesures urgents per a la sostenibilitat i la circularitat del turisme de les Illes Balears. Establir coeficients de causalitat i correlació. Com a exemple, es podrien establir els coeficients de causalitat i correlació entre l'Índex de Pressió Humana, Estadets Turístiques Totals i l'Índex Sintètic Mediambiental del CES.

- Creació d'un índex de consum de recursos. Un exemple seria un indicador de litres d'aigua per habitació, el qual es basa en la fragilitat hídrica de les illes. Es podria valorar instal·lant sensors de consum a les places turístiques, cosa que permetria conèixer la relació de consum de turista per litres d'aigua i la de resident per litres d'aigua. Aquest coneixement permetria en un futur prendre decisions basades en dades, relacionades amb un recurs tan important com és l'aigua.
- 11. Establir mecanismes per reduir la petjada ecològica dels hotels mitjançant estudis de consum d'energia, aliments i aigua. Promoure la reducció del consum de matèries primeres, limitar activitats en espais naturals, fomentar l'ús d'energies renovables en hotels i millorar la connectivitat logística amb transport públic, com tren entre l'aeroport i la ciutat.
- 12. Afegir "Modificar la legislació de l'Impost turístic Sostenible per definir amb detall les seves finalitats mediambientals, evitant que es pugui dedicar a coses com les festes dels "40 principals", a crear habitatge social, a combatre el turisme de gatera, promoure grans esdeveniments esportius o dotar de pressuposts els municipis per a asfaltar o enllumenar les zones hoteleres; quan la seva finalitat és la de recuperar i preservar el medi ambient i malmès per mor de l'activitat turística. Convertint aquest impost en un tribut indubtablement mediambiental i que tenguí, entre altres objectius, el d'adquirir anualment parcel·les situades en espais naturals o rústics per anar incrementant el percentatge de finques públiques en els parcs naturals i nacionals i en zones rústiques per a promoure la recuperació de l'activitat agrícola o ramadera".
- 13. Es proposa convertir les viles del Port d'Andratx i altres zones que han impactat negativament els espais naturals en estudis-apartaments per a residents, utilitzant aquests espais de manera més eficient. Com a alternativa, els propietaris haurien de pagar un impost de vivenda social no inferior al 15% del valor d'adquisició anualment, destinant aquests fons a subvencionar el lloguer per a persones més necessitades.

SESSIÓ DE TARDA - 16:00 a 18:00

17:00 - Intervenció Biel Jordà sobre canvi climàtic i costa mallorquina

2. ADAPTACIÓ AL CANVI CLIMÀTIC

2.1. Restauració del paisatge costaner i desconstrucció d'edificis amb un gran impacte ambiental

- El turisme també ha de servir per regenerar totes aquelles zones costaneres que han patit la «balearització» i progressivament anar restituint platges i cales, així com ports i la costa en general, a fi d'afavorir l'adaptació al canvi climàtic i als seus efectes sobre el litoral.
- Redacció d'un pla especial comunitari (Pla de Retirada) de desconstrucció i adaptació de la costa per afrontar l'emergència climàtica, actuant sobre

elements singulars d'impacte en primera línia i espais de biodiversitat fràgil, amb la transferència i/o cooperació amb institucions insulars i ajuntaments, així com amb l'Estat en l'aplicació de Llei de Costes i el rescat de concessions municipals anacròniques.

- Localització, anàlisi i diagnòstic d'aquells espais litorals amb una major fragilitat davant les possibles conseqüències del canvi climàtic. Elaboració de plans d'adaptació al canvi climàtic en aquestes localitzacions.
- Recuperació i regeneració dels sòls en DPMT (Domini Públic Marítim Terrestre) amb la redacció d'un pla o llei de protecció que no permeti ocupar més superfície sota aquesta categorització.
- Creació d'un ens públic que tingui l'objectiu de destinar un percentatge de les llicències turístiques de construcció a l'adquisició de sòl litoral, agafant com a exemple el "Conservatoire du littoral français" en funcionament a França des de 1975, on ja s'ha comprat el 13% del litoral per preservar-lo de la urbanització i que s'està intentant crear a Catalunya. Aquest sòl ha de ser objecte de projectes de resiliència i adaptació als efectes del canvi climàtic.

Conclusions - 17:45